LEDER: MANGFOLD OG NYE LÆREPLANER

De nye læreplanene for KRLE og Religion og etikk har nå fått sin endelige form etter flere innspillsrunder og høring. De er markant endret fra nåværende planer, med kjerneelementer og tverrfaglige temaer som nye komponenter, og færre og mer overordnet formulerte kompetansemål som ikke er inndelt etter verdensreligionene.

Mangfold betones i større grad nå enn før, både i den overordnede delen som ble vedtatt i 2017 og i fagplanene som er vedtatt nå. Mangfold knyttes selvsagt til ulike tros- og livssynstradisjoner, men særlig i KRLE-faget er det en ny vekt på mangfoldet innenfor disse tradisjonene. Planen sier innledningsvis at faget skal bidra til at elevene utvikler «evne til å leve i og med mangfold i samfunns- og arbeidslivet». Kjerneelementet *Kjennskap til religioner og livssyn* sier at faget skal gi kunnskap om religioner og livssyn «lokalt, nasjonalt og globalt og på individ-, gruppe- og tradisjonsnivå» og «elevene skal bli kjent med mangfoldet av religioner og livssyn, og med de ulike tradisjonenes indre mangfold». Kjerneelementet om utforskning sier at elevene skal utforske og undersøke religioner og livssyn «som sammensatte fenomener» og i kjerneelementet *Kunne ta andres perspektiv* fokuseres det på nettopp mangfoldskompetanse.

Det har vært en utfordring for (K)R(L)E-faget at elever ikke kjenner seg igjen i den framstilling som gis av deres egen religion. Læreboka eller undervisningen presenterer en religionsvariant som ikke får fram mangfoldet av religiøs praksis, og undervisningen i faget har blitt opplevd som distansert.¹ Når KRLE-faget nå skal betone religioners interne mangfold og har kompetansemål som «å

¹ Se Jon Magne Vestøls artikkel «Textbook Religion and Lived Religion» fra 2016, Tove Nicolaisens avhandling *Hindubarn i grunnskolens religions- og livssynsundervisning: egengjøring, andregjøring og normalitet* fra 2013 og Kåre Fuglseths «Orienteringas bakside: Om indirektisering av undervisninga i RLE-faget» i boka *RLE i klemme* fra 2014. Se også Geir Skeies kommentar til episoden «Ekskursjon» på krlepodden.com.

utforske og beskrive hvordan kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk lokalt og regionalt», vil det sannsynligvis kunne avhjelpe disse utfordringene og gi en bedre forståelse av religion slik det praktiseres eller leves.

Når samfunnet endrer seg og blir mer mangfoldig, er det liten tvil om at dette bør reflekteres også i skolen. Samtidig er det mulig å ane noen utfordringer i forlengelsen av denne fagfornyelsen. Tilrettelegging for dybdelæring har vært førende for mange av valgene som er gjort, og dybdelæring fordrer at en må velge bort noe. Kompetansemålene er mer overordna formulert og gir dermed mindre detaljerte føringer for kunnskapsstoff, noe som gir større åpning for lokale variasjoner. Dette vil sannsynligvis føre til større variasjon i hva elevene blir kjent med gjennom skolen. Skolen vil i mindre grad sørge for at alle norske elever har møtt og fått kjennskap til det samme. Når dette skjer samtidig med at barn og ungdom dels slutter å følge med i de tradisjonelle mediene – YouTube og personlig tilpasset medieinnhold overtar for NRK og norske aviser – kan det medføre en markant endring i hva nordkvinne og -menn opplever å ha felles. Kan hende vil dette innebære forandringer å gripe fatt i neste gang læreplanene skal fornyes?

Mangfold står altså sentralt i fagfornyelsen, og de fleste av artiklene i dette nummeret av Prismet tematiserer mangfold. Dag Hallvard Nestby spør i sin artikkel hvordan KRLE-faget kan framstille islams mangfold. Mina Øverlien og Ole Kolbjørn Kjørven ser på skolens juleavslutninger – der elevene framfører noe for familiene sine en kveld før jul – og drøfter hvorvidt de faktisk er inkluderende for en mangfoldig elevgruppe. Katrine Giæver drøfter hvordan muslimske barns religiøse livserfaring og ønske om å «faste litt» kan inkluderes i barnehagen. Rosemarie Rustad Stakston analyserer i sin refleksjonsartikkel hvilken læring det legges til rette for når tros- og livssynsdialog gis rom i konfirmasjonsundervisning, og Ola Tjørhom reflekterer over hvordan en kan formidle kirkekunnskap på en måte som får fram mangfold og levd religion. I den ene av bøkene som anmeldes, *Hinduer*, trekker anmelderen fram vekten på levd religion blant norske hinduer som én av bokens styrker. Dette nummeret rommer også en artikkel om pilegrimsvandring for barn og ungdom signert Hans Morten Haugen, og en anmeldelse av ei bok om eksistensielle spørsmål i religionsundervisning. God lesning!

Gunnfrid Ljones Øierud
Redaktør